

Representantforslag nr. 99

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Ivar Kristiansen og Jan Tore Sanner

Dokument nr. 8:99 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Ivar Kristiansen og Jan Tore Sanner om strategi for økt opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk

Til Stortinget

BAKGRUNN

Norge har potensial til å bli en ledende leverandør av grønn energi i Europa. I sluttrapporten fra strategigruppen for Energi 21 formuleres følgende visjon: "Norge: Europas energi- og miljønasjon – fra nasjonal balanse til grønn leveranse." Klimaforliket som et bredt flertall på Stortinget nylig sto bak, vil også kreve betydelig satsing på fornybar energi.

Det er grunn til å anta at Norge gjennom fornybar-direktivet, som nå er til behandling i EU, vil få forpliktelser som krever betydelige økninger i fornybar energiproduksjon. Norge har et unikt ressursgrunnlag innen ulike former for fornybar energi. Energi-sektoren krever imidlertid lang tidshorisonst fordi det tar tid å etablere ny produksjon. Innen 2020 er det derfor i stor grad modne teknologier som må bidra. Det vil i denne sammenheng si vannkraft, vindkraft og bioenergi. Økt satsing på energieffektivisering vil også gi viktige bidrag.

Det er derfor behov for en bred tilnærming der en arbeider med umodne teknologier med stort potensial, men den korte tiden som gjenstår frem til 2020, krever at en samtidig tar i bruk de muligheter som finnes i dag. Det vil ikke minst være viktig å realisere prosjekter som i utgangspunktet har god lønnsomhet, akseptable miljøkonsekvenser og som er basert på moden teknologi.

Opprustnings- og utvidelsesprosjekter (O/U-prosjekter) knyttet til eksisterende vannkraftverk har en

rekke positive sider. Det gjøres inngrep i vassdrag som allerede er regulert til kraftproduksjon. Det vil som regel være mulig å utnytte eksisterende infrastruktur på nettsiden. Sist, men ikke minst, vil O/U-prosjekter ofte gjøre det mulig å utnytte eksisterende magasiner på en bedre måte. O/U-prosjekter kan derfor i sum gi ny kraft med små miljøkonsekvenser per kWh, og dermed redusere presset på andre prosjekter som vil kunne ha mer negative konsekvenser for natur og miljø.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har tidligere anslått potensialet for O/U-prosjekter til å være i størrelsesorden 12 TWh midlere årsproduksjon. Dette er prosjekter som er vurdert som gjennomførbare – både teknisk og økonomisk. Bare om lag 1 TWh er vurdert som rene opprustningsprosjekter (økt tverrsnitt i tunneler for å redusere falltap, oppgradering/modernisering av utstyr mv.). De fleste prosjekter vil innebære en kombinasjon av opprustning og utvidelse, og det vil gjerne være utvidelsesdelen som sikrer tilstrekkelig økonomi i prosjektet.

Rene opprustningsprosjekter kan gi noe ny energi, og vil ofte kombinert med økt installert kapasitet gi mulighet til å levere effekt i høyprisperioder. For å få betydelig mer produsert energi må det som oftest tilføres mer vann. Rene effektutvidelser vil i mange tilfeller være mindre kontroversielle enn utvidelser som gir mer energi. Den fleksibiliteten som på denne måten tilføres kraftsystemet er også verdifull med tanke på at det framover vil bli bygget ut mye fornybar energi med lav regulerbarhet, slik som vindkraft og småskala vannkraft uten magasiner.

En rekke forhold har betydning for mulighetene til å realisere potensialet for O/U. Etableringen av et felles marked med Sverige for grønne sertifikater vil være viktig. Skattevilkårene vil også ha stor betydning. I finansinnstillingen i forbindelse med statsbudsjettet for 2008 ble Regjeringen bedt om å "legge

fram en bred vurdering av incentivene for økt miljøvennlig utbygging av vannkraft og annen fornybar energi i Revidert nasjonalbudsjett for 2008" (jf. Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008)). Bakgrunnen for dette var de skatteskjerpelser på fornybar vannkraft som Regjeringen foreslo og fikk vedtatt i statsbudsjettet for 2008. Energibedriftenes Landsforening (EBL) har, basert på en undersøkelse hos sine medlemsbedrifter, anslått at de vedtatte skatteendringene reduserer potensialet for nye investeringer i vannkraft i størrelsesorden 4–6 TWh.

En annen betydelig utfordring for å realisere mulighetene innenfor O/U innen 2020 er behandlingstiden for konsesjon i NVE. Det må settes i verk tiltak som gjør at effektiviteten økes, og det må om nødvendig tilføres økte ressurser.

Norsk institutt for vannforskning (NIVA) la i 2007, på oppdrag fra NVE, fram rapporten: "Barrierer og muligheter for opprustning og utvidelse av vannkraftverk". I rapporten blir det pekt på en rekke andre begrensninger og skranker, blant annet av for-

valtningsmessig karakter, som vanskeliggjør realiseringen av potensialet.

Forslagsstillerne mener det er behov for at Regjeringen legger fram for Stortinget en gjennomarbeidet og helhetlig strategi for hvordan potensialet for O/U skal realiseres. Forslagsstillerne er av den mening at det er en utfordring at ulike forhold som har betydning for dette potensialet ofte har blitt vurdert stykkevis, og ikke i en større sammenheng.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en helhetlig strategi for hvordan potensialet for opprustning og utvidelse av vannkraftverk kan realiseres, og legge denne frem for Stortinget innen utgangen av 2008.

23. april 2008